

Góðu skótar, hornor-kestur, góðu tvørfólk.

25. apríl 1940 lýsir amtmaðurin, sum tá kallaðist Hilbert, eina kunngerð um tjóðareyðkenni á føroyskum skipum. Í grein 2 í hesi kunngerð verður m.a. sagt: »Ethvert på Færøerne hjemmehørende skib — i stedet for dansk nationalflag skal have påmalet færøsk flag«.

Istaðin fyri orðið »Danmark« á skipssiðuni skuldi málást »Faroer« við stórum, tyðiligum bókstavum. Harafturat kundi málást antin »Færøerne« ella »Føroyar«.

Hetta var fyrsta almena byrjanin til viðurkenning av føroyska flagginum. Men tann endaliga viðurkenningin kemur íki fyrr enn 27. august 1948 eftir at ríkismyndugleikarnir við heimastýrislógini 25. mars sama ár høvdu lög-gildað flaggið.

Men longu knappliga triati ár frammanundan, nevniliga 11. mars 1919, høvdu limirnir í Studentafelagnum í Keyptmannahavn einmælt góðkent flaggið, soleiðis sum vit kenna tað í dag. Millum flaggsins undan-gongumenn vóru navn-framu suðringarnir: fámningurin Jens Olivur Lisberg og vágbingurin Pauli Dahl. Í kirkjuni í heimbygdini hjá Jens Olivuri hongur hetta fyrsta søguliga flaggið.

Ikki kann sigast annað enn at flaggstriðið var drúgt og mangan harðligt — so sum í so mongum øðrum livsins viðurskiptum. Men striðið var vunnið.

Í hesi vikuni legði danski almannaráðharrin uppskot fram á dana-tungum, at føroyingar, sum sigldu undir krig-ninum eisini eins og danir, skulu hava rætt til krigs-pensjón. Tað er at harmast um í dag, at man frá politiskari síðu ikki hevur verið meira virkin til tess, at hesir okkara frægu landsmenn, sum settu livið í váða við merkinum í húnar hátt, ikki fyri langari tíð síðani hava fingið hesar sémdir, sum teir, líka nógv sum aðrir, hava havt sín fulla rætt til.

Í teim politisku ting-ingunum, verið hava um hesa krigspensjón, hava danir m.a. fært fram, at ein tryt skuldi vera, at føroyingar skuldu hava sigt undir eftirliti og boðum frá teim sam-eindu. Her hava vit frá føroyskari síðu nevniliga brúkt okkara flagg sum próvførslu. Føroysku sluppurnar og føroysku skipini annars hava sigt eftir boðum og undir eftirliti av bretum. Tí



Mynd: Kahrar

Lítla sandkornið í europeiska felagsskapinum

-Tað kann vera freistandi, at vit bert fylgja við upp í EF, men stóra vandamálið er, at hetta lítla land okkara verður eitt sandkorn í europeiska felagsskapinum, har vit lættliga kunnu missa meira fyri minni, segði Jóannes Eidesgaard, landsstýrismaður í flaggdagsrøðu síni á Tvør-oyri

tað vóru júst teir, sum kravdu, at føroysku skipini nýttu eitt ser-

føroyskt eyðkenni á skipssiðuni, nevniliga flaggið. Og danir hava

hín vegin fullt út góðkent flaggið, sum tað neyðuga prógvíð fyri hesum

kravi.

Júst í krigsárunum, sum bóru nógv gott, men sanniliga eisini vóru svár fyri mong føroysk heim, tá veittraði okkara vakra flagg á teim føroysku skipunum. Tað var við gleði, tey her heima sóu »Merkið« dagað fram, tá sluppin stevndi inn á váanna, men tað var við deyðsangist, at mangir av okkara landsmonnum sóu flaggið, sum tað seinasta, hvørva í hav-dýpið.

Tí er tað at frøast um, at hesir sjógarpar ella teirra eftirsitandi kunnu fáa møguleikan fyri einari viðurkenning og sam-sýning fyri teirra leiklut í krignum fyri land og fólk.

Tá lond flest, fyri fleiri hundrad árum síðani, fingi sær eigið flagg, so var tað fyri at hava eitt symbol. Hetta var eyðkennið fyri suvereniteti, fosturlandskærleika og frælsi. Og í øllum frælsisstríðum, verið hava, og tey eru ikki fá, hevur flaggið verið á odda. Og sjálvsagt vóru tað slíkar kenslur, sum lógu til grund, tá studentarnir í Keyptmannahavn á sinni gjørdi uppskotið til »Merkið«.

Men tað, sum liggur í tíðini í dag, ber móti tí, at suvereniteturin verður minni og minni. Vit hoyra stóðugt um samanrenningar millum tjóðir, landamørk verða næstan útviskað, gjaldoyrað verður felags og politikkurin á mongum økjum eins. Sum dømi kann nevast EF, sum eisini hevur eigið flagg.

Vit eru vitni til, at londini avgeva ikki so heilt lítið av egnum ser-eyðkennum. Tað, sum fyrr kendist fjálgit og heilagt, má víkja — men sjálvsagt verður mett, at aðrir fyrirminir verða á mongum øðrum økjum. 2. juni í ár skulu danir hava fólkataktvøðu, um teir skulu innlimast í Europeisku Uniónina ella ikki.

Um meirilutin verður fyri Maastricht-avtaluni, so kann hetta lættliga fáa ávirkan á okkara støðu í danska ríkinum. Kanningar av hesum viðurskiptum eru byrjaðar.

Finland og Svøríki hava søkt um limaskap í EF — og Noreg ger tað væntandi innan stutta tíð.

Henda gongd ger tað, at vit í Føroyum kunnu koma at standa einsamallir í mun til tað samstarv, sum vit áður hava kent. Hetta setir krøv til teir ráðandi um umhugsni og skil. Freistingin til at lata seg riva

við og uppslúkast av tí stóra, ríka og kanska tryggja — ja, hana eru longu fleiri fálnir í.

Samstarv við onnur lond er neyðugt. Eitt og hvørt land, uttan mun til, hvussu stóðan í landinum annars er, hevur samvinnu við onnur lond fyri neyðini.

Hesa samvinnu hava vit sjálvsagt í dag, og stóðugt verður virkað fyri at betra hetta samstarv til gagns fyri fyrst og fremst okkum sjálvi.

Men tað kann vera freistandi við tí gongd, sum nú er rundan um okkum, at vit uttan drúgt umhugsni fylgja við streyminum. Og tað kann eisini vera freistandi, soleiðis sum búskaparstøðan nú er í landinum, at vit velja ta loysnina, at vit bara fylgja við.

Stóra vandamálið í øllum hesum, hetta at lítla land okkara verður eitt sandkorn í europeiska felagsmarknaðinum, er, at vit lættliga koma at missa meira fyri minni. Tí mugu vit vara okkum fyri herrópum frá teimum føroyingunum, sum hava gjørt seg til talsmenn fyri hesari panikk-loysn til allar okkara stóru samfelagstrupulleikar.

Tað kann lættliga gerast ein lótuvinningur, og tá vilja sjálvandi nýggir og møguliga stórra trupulleikar stinga seg upp, og ongin gongd leið verður aftur.

Men í slíkum døgum kann flagg okkara minna okkum á — hvørjir vit eru — hvat vit hava striðst fyri — hvørjar fyrirminir, vit hava havt av at vera føroyingar — og gjølla viga fyrirminir og vansar upp móti hvørjum øðrum, aðrenn okkara flagg verður strikað. Flaggið hevur nú í meira enn hálva öld verið vundið á stong fyri at boða frá gleðisdøgum, hátíðardøgum og sorgardøgum.

Eg eri onga løtu í iva um, at uttan mun til, hvat annars fer at henda, so vil okkara flagg verða vundið á stong eisini í framtíðini. Flaggið æra vit og verja. Utan mun til trupulleikar, vit annars hava at dragast við, so savnast vit um Merkið, tá tað kallar.

Lat meg enda við at siga, at tá vit á Norðurlandaráðsfundinum í Helsingfors í ár sóu okkara vakra flagg veittra við síðuna av øllum hinum sjei norðurlanda-fløggunum, tá hvurvu møguligar undirlutakenslur yvir fyri teimum stóru — sum dæg fyri sól.

Gott summar